

Przyborowski, Bogdan

"Introdukcja biblijna. Wstęp do Biblii", Zdzisław Mazur, Giżycko-Ęłk 2000 : [recenzja]

Studia Teologiczne 18, 460-462

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użycia.

RECENZJE

Ks. Zdzisław Mazur, *Introdukcja biblijna. Wstęp do Biblii*, Giżycko-Ełk 2000, ss. 221.

Już w Starym Testamencie można znaleźć w załączku naukę o działaniu Ducha Bożego, która została później rozwinięta do systematycznego traktatu o natchnieniu. Najważniejsze elementy nauki starotestamentalnej można streścić następująco: cały Stary Testament jest słowem Boga, tzn. zbawczym orędziem Boga i zarazem niezastąpionym narzędziem zbawienia. Jako orędzie słowo to odsłania zbawcze zamiary Boga, daje dostęp do Bożych tajemnic. Ze słowem jako narzędziem zbawienia łączy się szczególniejsza forma Bożego działania, które towarzyszy wszystkim, którzy czynnie współdziałają w przekazywaniu i utrwalaniu tegoż słowa. Ze względu na niezastąpioną funkcję tego słowa Bóg powołuje proroków, następnie wybiera mężów, którzy przekazują i utrwalają Jego orędzie na piśmie. Tym mężom udziela Swego Ducha i dlatego utrwalone na piśmie Słowo Boga jest na równi z orędziem ustnym narzędziem zbawienia, a więc i nosicielem mocy Boga. Tym samym każdy w trosce o dobro własne i innych powinien zabiegać o to aby jak najlepiej znać i rozumieć Pismo Święte, a dla chrześcijanina „nieznajomość Pisma Świętego jest nieznajomością Chrystusa”.

Można śmiało powiedzieć, że Biblia nie tylko zawiera słowo Boże – ona jest Słowem Bożym. Aby to słowo usłyszeć i zrozumieć – trzeba zdobyć klucz, który niejako Biblię nam otwiera i ułatwia wędrówkę po kartach świętych, bo przecież natchnionych Bożych tekstów zredagowanych przez ułomnych – bo ludzkich redaktorów. Tym kluczem są wszelkiego rodzaju wstępy do Biblii, czyli tzw. introdukcje biblijne. Autor w celu ułatwienia wędrówki po Świętych Tekstach przekazuje to opracowanie do dyspozycji czytelnika.

Ks. Zdzisław Mazur - doktor nauk biblijnych, wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym w Ełku oraz Diecezjalnym Kolegium Teologicznym w Ełku. Ur. w 1950, otrzymał święcenia kapłańskie w 1974 r. a od 1992 jest dziekanem i proboszczem parafii św. Brunona w Giżycku.

„*Introdukcja biblijna*” (Wstęp do Biblii) to książka – podręcznik napisana głównie z myślą o studentach biblistyki.

Pozycja ta podzielona jest na dziesięć rozdziałów. Rozdział I – *Powstanie Biblii* jest próbą przybliżenia czasu, okoliczności i sposobu powstawania Biblii. Mówi o formowaniu się poszczególnych ksiąg Starego Testamentu oraz o wątpliwościach co do niektórych z nich.

Rozdział II – *Natchnienie biblijne* jest bardzo rozbudowany i obszerny. Obejmuje on wprowadzenie ogólne i definicję natchnienia oraz wymowę Starego i Nowego Testamentu o natchnieniu. Aby wyjaśnić to zjawisko w Starym Testamencie koncentruje się uwagę na słowie Jahwe, na prorokach i ich charyzmatkach, na działaniu Bożego Ducha w przekazywaniu słowa Bożego i jego spisaniu. W Nowym Testamencie rozpatruje się świadectwa po-

średnie Nowego Testamentu o natchnieniu Starego Testamentu, ustne nauczanie Kościoła Apostolskiego oraz księgi spisane, których autorem jest sam Bóg. Poza tym uwzględnione są: autorytet i natchnienie ksiąg Starego Testamentu w świetle Nowego Przymierza, świadectwa bezpośrednie Nowego Testamentu o natchnieniu Pisma Świętego, skutki natchnienia według Biblii, zakres natchnienia biblijnego oraz rozwój nauki o natchnieniu.

Rozdział III – *Kanon. Zbiór ksiąg Biblii i pojęcia z nim związane* traktuje w pierwszym rzędzie o kanonie i kryteriach kanoniczności ksiąg Pisma św., ukazuje podział i ogólną charakterystykę zbiorów Starego Testamentu oraz etapy powstania i podział Nowego Testamentu.

Rozdział IV – *Przekłady Ksiąg Świętych* jest opisem tego, jak w czasie i różnych częściach świata pojawiały się coraz to nowe tłumaczenia Biblii.

Rozdział V – *Hermeneutyka biblijna* wyjaśnia pojęcie hermeneutyki i odzwierciedla historię jej powstawania oraz charakteryzuje poszczególne sensy biblijne.

Rozdział VI – *Metody i dyscypliny współczesnej biblistyki* zapoznaje czytelnika z działami i metodami współczesnej biblistyki, co pozwoli na korzystanie ze specjalistycznej literatury, obfitującej w obce terminy i niedostępnej dla przeciętnego chrześcijanina czytającego Biblię.

Rozdział VII – *Egzegeza biblijna w świetle dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej „O interpretacji Biblii w Kościele”* przedstawia najnowsze metody i podejścia w egzegezie w kontekście dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej „Interpretacja Biblii w Kościele” opublikowanego 23 IV 1993 r. Celem tego dokumentu jest naukowa ocena i wyjście naprzeciw aktualnej sytuacji, jaka powstała wraz z pojawieniem się nowych metod w interpretacji tekstów biblijnych.

Rozdział VIII – *Apokryfy* wyjaśnia pojęcia związane z apokryfami, mówi o apokryfach, które zachowały się do dziś, opisuje i wyjaśnia zjawisko pseudoepigrafii, ukazuje historię badań literatury apokryficznej oraz podział jej ksiąg.

Rozdział IX – *Pisma Qumrańskie* odnosi się do historii odkryć w Qumran, organizacji tamtejszej gminy, doktryny jej wspólnoty i jej zwyczajów, wreszcie do znaczenia odkryć dla historii religii.

Rozdział X – *Biblia w życiu chrześcijanina* jest to usystematyzowanie i opis szeregu różnorodnych metod pracy z Biblią, uzależnionych głównie od kręgów, z których się wywodzą. Wspomina o „Światowym Dniu Biblii” organizowanym w Polsce każdego roku, a także zwraca uwagę na służbę biblistyki w duszpasterstwie.

W zakończeniu autor podkreśla iż „człowiek wierzący nie tylko powinien poznać Biblię, ale powinien Biblią się modlić”. Czytanie Pisma św. i związana z tym modlitwa ma swoją historię równie długą jak Kościół.

„*Introdukcja biblijna*” (Wstęp do Biblii) ks. dra Zdzisława Mazura jest niezastąpionym podręcznikiem dla każdego, kto chciałby głębiej poznać Pismo Święte

te. Dostępny, przejrzysty i bardzo precyzyjny język pozwala na to, aby każdy mógł zrozumieć i przyswoić nawet najbardziej skomplikowane treści. Ułatwieniem w tym celu i dużą pomocą są zamieszczone schematyczne rysunki. Jednak największym walorem tej pracy wydaje się być odpowiedni układ zagadnień oraz sposób ich przedstawienia. To wszystko powoduje iż lektura „*Introdukcji biblijnej*” może stać się czystą przyjemnością, a przy okazji pogłębieniem bardzo pożytecznej wiedzy tak zresztą tam zsyntetyzowanej.

Bardzo gorąco zachęcam, aby sięgnąć po tę książkę i przekonać się samemu o jej ogromnej wartości.

Bogdan Przyborowski

Joachim Gnilka, *Jezus z Nazaretu. Orędzie i dzieje* (w przekładzie Juliusza Zychowicza), Kraków 1997, ss. 399.

Jest to przekład wydanej w 1990 roku w Niemczech książki *Jesus von Nazaret. Botschaft und Geschichte*. Wydanie polskie opatrzone zostało *Słowem wstępnym* J. Kudasiewicza (s. 5-10) oraz uzupełnione Aneksem *Jezus jako Chrystus*, stanowiącym rozmowę J. Gnilki z jednym z redaktorów Radia Bawarskiego (s. 382-393).

Joachim Gnilka należy do najwybitniejszych współczesnych biblistów - był członkiem Papieskiej Komisji Biblijnej i Międzynarodowej Komisji Teologicznej. Urodził się w 1928 roku na Śląsku Opolskim. Studiował w Eichstätt, Würzburgu i Rzymie. Doktoryzował się w 1955 roku, habilitował sześć lat później. Wykładał w Würzburgu, Münster i Monachium. Obok wielu komentarzy, m. in. do Ewangelii św. Mateusza, św. Marka i św. Jana, napisał także *Teologię Nowego Testamentu* (1994).

Książka *Jezus z Nazaretu* nie jest biografią Jezusa, lecz ma „odtworzyć Jego orędzie” i „naświetlić Jego działalność z perspektywy politycznego i duchowo-religijnego horyzontu tamtych czasów” (s. 16). Składa się z 12 rozdziałów: 1) Problem Jezusa; 2) Sytuacja polityczna w Izraelu w czasach Jezusa; 3) Sytuacja duchowo-religijna i społeczna w Izraelu w czasach Jezusa; 4) Jezus w okresie poprzedzającym Jego działalność publiczną; 5) Orędzie o panowaniu Boga; 6) Uczniowie, naśladowanie, styl życia; 7) Izrael, lud Boży i Kościół; 8) Wskazania; 9) Autorytet Jezusa wynikający z posłannictwa; 10) Konflikt i ostatnie dni; 11) Proces i stracenie oraz 12) Posłowie paschalne.

J. Gnilka należy bez wątpienia do największych mistrzów współczesnej biblistyki. Dlatego najpierw z pozycji ucznia chciałbym wysłuchać jego wykładu o orędziu i dziejach Jezusa z Nazaretu. Z tego względu pierwsza część recenzji stanowić będzie streszczenie książki, utkane licznymi cytatami. Dopiero w części drugiej ośmielę się przedstawić swoją refleksję nad dziełem niemieckiego mistrza.